

Euskanta 2011

Italiar musikari txikiak euskaraz abesten

Erromako Associazione Culturale Euskara (ACE) elkarteak eta Unibertsitate Herrikoiko (UPTER) Euskal Sailak askotan egin diote euren buruari galdera hau: zer da atzerrian euskara irakastea? *Euskanta 2011*ren bidez, haur italiarrak euskaraz kantatzen jarri dituzte.

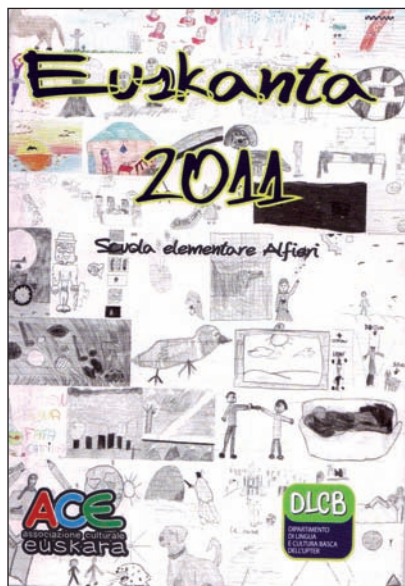
ONINTZA IRURETA AZKUNE

ERROMAKO Alfieri eskola publikoko 50 haurri, bakoitzak bere poema idazteko eskatu diete. Poemak jaso eta euskarara ekarri dituzte. Ondoren, 9 urteko haur horiei euskaraz nola irakurri erakutsi diete. Erraz moldatzen dira italiar txikiak euskara ahoskatzen, “tz” azkar asko menperatu dute. Irakasleek poemen itzulpenak eta euskara-italiera hiztegitxoak eskuan jarri dizkiete. Kantuaren testua egina dago, orain musika falta da.

Umeak ordenagailu aurrean eseri dira teklatuaren bidez pop abestia sortzeko. Hainbat instrumentu aukeratu dituzte eta bakoitzarekin probak egin hasi dira. Atsegin dituzten zatiak gorde dituzte. Instrumentuak landu eta gero, beraiek hasi dira kantuan, euskarazko testua ondoan dutela. Bi kontu eskatu dizkie irakasleak haurrei, batetik, euskaraz ondo ahoskatzea, eta bestetik, melodia zaintzea. Ordenagailuetan gordetako puska mordoak Alex Mendizabal musikariaren eskuetan geratu da. Hark egingo du garbiketa, eta kantuari moldeak eman. Amaitu da ariketa, italiar txikiak musikari bihurtu dira. Euskal Herriari buruz eta euskarari buruz azken egunean baino ez die hitz egin Mendizabalek.

Ez zaie abestia ahaztuko

Euskanta 2011 du izena proiektuak eta bigarren urtez egin dute ACEk eta UPTERek elkarlanean. Alex Mendizabalek, ACE elkarteak kideak, hala esan digu: “Kantuak asko erabili dira hizkuntzak erakusteko, baina besteen kantuak, ez nor-

berarenak. Askorentzat, bizitzan egingo duten abesti bakarra izango da, haurrari kantu hori ez zaio ahaztuko, ezta alzheimerra daukanean ere”. Baina nola konbentzitu dituzte Erromako irakasleak euskara eskolak emateko? *Euskanta* proiektuan euskara ez dago lehen planoan, oinarria musika da. Haurrak musikari bihurtu izana asko gustatu zaie irakasleei.

***Euskanta* proiektuan euskara ez dago lehen planoan, oinarria musika da. Haurrak musikari bihurtu izana asko gustatu zaie irakasleei**

2011ko edizioan 50 haurrek bina egin dute lan eta 25 kantu sortu dituzte. Iaz Manetti eskola publikoko 47 haurrek kantu bana egin zuten. Abesti guztiak www.euskara.it webgunean zintzilikatuta daude. Iazkoak bezala aurtengoak, kantuak CDetan jaso dituzte eta liburuxka ere argitaratu dute. Liburuxkan haurrek italiaraz sortutako poema dator, baita euskarazko itzulpena ere, eta hori ulertzeko lagungarri den hiztegitxoak. Haur bakoitzak hamar bat kantu ikasten ditu buruz; lagun minenak, *hit*-ak eta noski, berea. Euskara umeen buruan geratu da, eta bide batez, CDaren eta liburuxkaren bidez, etxera daramate Euskal Herriko hizkuntza. Ziur asko liburuxkako hasierako orria irakurriko dute amaitek eta aiton-amonek. Lerro gutxitan ematen da euskararen berri.

***Euskaraccio* manifestuak dio:**

Associazione Culturale Euskara elkarteak 2002an sortu zuten eta Università Popolare di Roma (UPTER) 2005ean. Lehenengoak elkarte izaera du eta bigarrenak profesionala. ACE euskal etxe antzekoa da, hori bai, egoitzarik ez daukan euskal etxea. Elkarteak eta unibertsitateak asko sakondu dute atzerrian euskara irakasteaz eta bien filosofiek bat egin dute. Bien helburua euskara eta euskal kultura zabaltzea da eta ia ekimen oro elkarrekin eginen dute. Erroman euskal komunitaterik ez dagoenez, hasieratik eginkizun guztiak euskara eta euskal kulturaren inte-

Euskaraccioz egiten duenari ez zaio zuzentzen, euskaraccion esandako guztia ondo esana dago, ulertzen ez den guztia intuitu egiten da

resa duen edonorentzat antolatutako dituzte. Bataren zein bestearen irakaste filosofia argi erakusten duena ACEk idatzitako manifestua da, *Euskaraccio* izeneko aldarria. Italiarazko testua webgunean zintzilikatu dute, eta labur esanda, hauxe dio: *euskaraccioz* egiten duenari ez zaio zuzentzen, *euskaraccion* esandako guztia ondo esana dago, ulertzen ez den guztia intuitu egiten da. *Euskaraccio* dialektoen, onomatopeien, keinuen laguna da. Eta batez ere, *euskaraccio* ez da zuzentzen. ACEk eta UPTE-Rek mota askotako euskara ikastarotak eskaini dituzte. Eskola arruntak eman dituzte Erroman, baita hirulau eguneko barnetegiak ere. HABE-rekin duten hitzarmenari esker Internet bidezko Boga programa ematen dute. Bestelako “euskara eskolak” aipatzen hasita, EPE eta *Di-Esan* proiektuak azaldu behar.

EPEk Eromako (sic) Parkeetan Euskaraz esan nahi du. Ogitaratekoak prestatu eta mintzapraktika egitera parkeetara joan ohi dira, paseotxo bat eman, jan, eta ahal den neurrian euskaraz egin. Ahal den neurrian diogu, euskara maila oso desberdineko jendea batzen delako. ACEk eta UPTERek antolatutako euskara eskoletan edozein pertsonak, edozein euskara mailakoek edo nazionalitatekoek daukate parte hartzea. Biek argi dute etengabeko heziketa, alegia, ikasketa bizi osoko zerbait dela. Alex Mendizabalek, horren erakusgarri, eskoletako hainbat ikasleren profilak kontatu dizkigu: justu-justu irakurtzen dakien 75 urteko ita-

Antonella Ramirez & Alessandro Carrulli

Il calcio ma quando arriva il vento

Il calcio è il mio amore/ Ma quando arriva il vento allo stadio/ Fa molto freddo nel campo/ C'è un albero che si sta spogliando/ La Lazio la mia squadra preferita/ E quando gioca l'albero si spoglia/ Sempre di più se vinciamo le foglie/ Rinascono subito/ Se perdiamo cadono/ Ma noi siamo felici se la Lazio vince/ Perché cresceranno molte foglie/ Il pallone è uno sport molto duro/ Come le radici di un albero/ Il mio giocatore preferito è Hernanes/ E il mio albero preferito il pesco.

DIZIONARIO/HIZTEGIA

futbola: il calcio
da: è
nire: il mio
amodioa: amore
haizea: il vento
zelaian: nel campo
hotz: freddo
zuhaitza: l'albero
biluzi: si spoglia, spogliare
nire: il mio
taldea: squadra, gruppo
jolasten duenean: quando gioca
zuhaitza: l'albero
biluzi: si spoglia
Guk: noi
irabazi: vincere
hostoak: le foglie
haz: crescere, sviluppare
Guk: noi

galda: perdere
hostoak: le foglie
jauzi: cadono, cadere
laziok irabazi: quando vince la Lazio
irabazi: vincere
ta: e
guk: noi
pozik: felici
baloia: il pallone
kirol: sport
latza: duro
sustraia: la radice
zuhaitza: l'albero
jokalari: giocatore

CD 1 BAT

Futbola haizea zelaian

Futbola da nire amodioa
Haizea zelaian hotz
Zuhaitza biluzi
Lazio nire taldea
jolasten duenean
zuhaitza biluzi
Guk irabazi
hostoak hazi
Guk galdu
hostoak jauzi
Laziok irabazi ta
guk pozik
Baloia kirol latza
sustraia zuhaitza

Leonardo Pesce & Andrea Tirelli

Vola l'uccello

Vola l'uccello / per disegnare con un grande azzurro acquarello / e come un aeroplano / e man mano che disegna va più lontano / solo lui sa dove va / e se sbaglia un dolore non avrà / Egli disegna il frutto dell'ulivo / e se cancella canta canta giulivo / e disegna nell'erba quattro quattro / il mio gatto

DIZIONARIO/HIZTEGIA

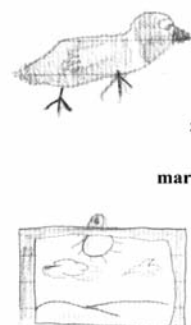
txoria: uccello
hegan: volare, volando
akuarela: acquarello
urdin: azzurro, blu
zabala: largo, ampio
margotuz: dipingendo, colorando
margota: dipingere
margo: colore
hegazkina: aereo
lez: come
marratz: disegnare
ta: e
aldendu: allontanarsi
berak daki: lui sa
Bera: lui
daki: sa
nora: dove
doan: va
eta: e
pot egitean: quando sbaglia

pot: sbaglio
egin: fare
minik ez: niente dolore
min: dolore
ez: no
bost axola: se ne frega
bost: 5
axola: importare
olibondoa: l'ulivo
marratzen: disegnando
kantu: canto
kantu ta kantu naiz borratzen: sia cantando che cancellando
borratzen: cancellando
belarrean: nell'erba
belar: erba
geldo: quanto
nire: mio
katua: gatto
margotzen: dipingendo

CD 1 BAT

Txoria hegan

Txoria hegan akuarela urdin
zabala margotuz
hegazkina lez
marratzu ta aldendu
berak daki
nora doan
eta pot egitean
minik ez
bost axola
Olibondoa marratzen
kantu ta kantu naiz borratzen
eta belarrean geldo geldo
nire katua margotzen

“Amodioa”, “Ortzia”, “AsperAsper”, “LainoLodi”, “ElurraMaraMara”... horiek dira 9 urteko haurrek beraiek sortutako abestiei jarritako izenetako batzuk.

liarra; inongo leku akademikotan onartuko ez luketen paperik gabeko etorkina; Euskal Herriari buruz doktoretza egin duena. “Guk denei ongi etorria egiten diegu eta bakoitzari behar duena ematen saiatzen gara”.

Mendizabalek *Di-Esan* izeneko bideoa partaideak ere euskara ikasleztatu ditu. Erromako kaleetan jendeari galdetu diote ea zer nahi duen esan kameraren aurrean. Haiek esandakoa euskaratu eta paperean idatzi diote. Emaizta jakina da: erromata-

rrak euskaraz hitz egiten ageri dira pantailan eta materiala Interneten (www.euskara.it) eskegi dute. “Euskara ikasle” berriak lagunari esango dio: “Aizu, badakizu Interneten agertzen naizela euskaraz hitz egiten?”. “Euskaraz? Zer hizkuntza da hori? Esango non agertzen zaren?”. ■

www.euskara.it webgunean “Euskaraccio” manifestua, “Di-Esan” bideoa eta “Euskanta 2010”eko abesti guztiak daude.

Babeslea: Usurbilgo Udala

Herri hau sortzen segi dezagun euskaratik eta euskaraz!

